

OBSAH

Úvod	17
Kapitola I	
1. Ad fontes. Ad facta. Nullae fabulae	19
2. Rodný kraj. Rodné mesto	21
2.1. Vrbický Hušták. Liptovský Svätý Mikuláš	21
2.2. Lux in tenebris. Svetlo v temnote	23
2.2.1. Marína Miloslava Hodžová	26
2.2.2. Cirkevní inšpektori	27
2.3. Garbiarstvo	28
2.3.1. Kováč & Stodola	29
2.3.2. Cesta k sláve a pádu	30
2.3.3. Účasť na výstavách	32
2.3.4. Návštevy vo fabrike	34
2.3.5. Posledná prestavba. Nezhody na pokračovanie	35
2.3.6. Finančná situácia rodiny. Prológ krachu	36
2.3.7. Nezadržateľný bankrot	36
2.3.8. Nešťastné komíny	37
2.3.9. Skúsený podnikateľ G. Polóni nepomohol	38
2.3.10. Bankrot. Predaj	39
2.3.11. K histórii našej fabriky	40
2.3.12. Dva rôzne postoje	41
2.4. Požiare	41
2.5. Lekári	42
2.5.1. MUDr. Viktor Alexander Mihálik Sonda do metamorfóz príslušníkov jednej rodiny	44
2.5.2. Matej Bencúr., nádejný lekár v Liptovskom Mikuláši	46
2.5.3. Letoviská. Kúpele	48
2.6. Divadelné predstavenia. Spevokol. Majálesy	50
2.6.1. Škandál v župnom dome (1885)	53
3. Sága slávneho rodu Stodolovcov	55
3.1. Rodokmeň	56
3.2. Český pôvod Stodolovcov?	56
3.3. Ondrej Stodola	57
3.3.1. Anna Stodolová, rod. Kováčová	61
3.4. Stodolovci sa ženía	63
3.5. Smutný rok 1898. Rok, v ktorom vymierala rodina a ťažko ochorel Kornel	63
3.6. Smutný osud garbiarskej továrne Kováč & Stodola	64
3.6.1. Cintorín	64
3.7. Stodolovský dom. Genius loci	65
3.7.1. Dom, v ktorom sa narodili a bývali významní ľudia	66
4. Úspešní súrodenci a ich rodiny	67
4.1. Jozef Rodomil Stodola (familiárne Jožo)	67
4.1.1. Ľudmila Stodolová, rod. Bauerová	70
4.1.2. Deti	70
4.2. Aurel Bohuslav Stodola (Kap. II 1)	73

4.2.1.	Ženy v živote A. B. Stodolu	73
4.2.2.	Aurel sa žení	75
4.2.3.	Darina Emília Stodolová, rod. Páľková	76
4.2.4.	Vymyslená náklonnosť A. Stodolu k Ludmile Stodolovej, rod. Bauerovej	79
4.2.5.	Vincencia Stodolová, rod. Polóniová	79
4.2.6.	Elena Anna (famiľárne Helena) Stodolová	80
4.2.7.	Helena Stodolová 1889 – 1928. Nekrológ otca	83
4.2.8.	Oľga Ema Stodolová (1891 – 1969)	87
4.2.8.1.	Curt Krause (1894 – 1969)	90
4.2.9.	Stodolovci občania kantonu Zürich	91
4.2.10.	Prečo posledná návšteva rodného mesta	91
4.2.11.	Plánovaný penzión	92
4.3.	Emil Miloslav Stodola	93
4.3.1.	Vysokoškolské štúdiá: Bratislava, Viedeň, Berlín, Praha, Budapešť. Odmena po skončení: Paríž, Zürich, Londýn	95
4.3.2.	V rokoch 1901 – 1911 vedie rodinnú firmu	96
4.3.3.	Dve stavebné dominanty	97
4.3.4.	Národné aktivity	98
4.3.5.	Volby v hornom Liptove	102
4.3.6.	Cirkevný funkcionár	103
4.3.7.	Budapešť 1911 – 1918	104
4.3.8.	Bratislava. Medzivojnové obdobie	104
4.3.9.	Publikačná činnosť	105
4.3.10.	† Emil Stodola	106
4.3.11.	Vincencia Anna Stodolová, rod. Polóniová	106
4.3.12.	Kukučínova kritika sobáša	107
4.3.13.	Deti	108
4.4.	Kornel Milan Stodola	109
4.4.1.	Kornelove vandrovky a cestovanie. Práca v rodinnej fabrike. Sobáš	113
4.4.2.	V centre rozpadávajúcej sa monarchie (1913 – 1918)	116
4.4.3.	Bratislava – Praha. Medzivojnové obdobie	120
4.4.4.	Brilantný rečník	124
4.4.5.	Neúnavný cestovateľ	124
4.4.6.	Prekladateľ	125
4.4.7.	Všestranný športovec: horolezec, lyžiar, šermiar	126
4.4.8.	† Kornel Milan Stodola	126
4.4.9.	Oľga Stodolová, rod. Polóniová	126
4.4.10.	Oľgin štít alebo svadobný dar po desiatich rokoch?	127
4.4.11.	Neodolateľný Matterhorn	127
4.5.	Tak ako prichádzali na svet, tak aj odchádzali	128
5.	Blízke rodiny	129
5.1.	Bauerovci	129
5.2.	Páľkovci	130
5.3.	Polóniovci	133
5.4.	Kováčovci	133

Kapitola II

1.	Stodolovcom sa narodil druhý syn	145
1.1.	Štyri jedinečnosti pri narodení Aurela Bohuslava	145
1.2.	Dátum a miesto narodenia	146
1.3.	Druhé mená Stodolovcov	146
1.4.	Bohuslav – Boleslav	147
2.	Základné a stredné školy	148
2.1.	Relko ide do školy (Liptovský Mikuláš)	148
2.2.	Stráže	149
2.3.	Lučenec	149
2.4.	Kežmarok	150
2.5.	Levoča	152
2.6.	Recordacie malorum (Rozpomienky na zlé veci)	152
2.7.	Košice	153
3.	Štúdium na vysokých školách	156
3.1.	Dva semestre v Budapešti	156
3.1.1.	Aurel – najlepší prvák budapeštianskej techniky	156
3.2.	Aurel vymenil Budapešť za Zürich. Vytúžený Zürich alebo Zürich pre Zürich	
	Rok na univerzite, dokončenie polytechniky	157
3.2.1.	Aurel končí štúdiá v Zürich – čo ďalej?	161
3.3.	Ing. Aurel Stodola pracuje v Budapešti	161
3.3.1.	Nostrifikácia diplomu	161
3.4.	Aurel doma u rodičov	163
3.5.	Doplňkové dvojsemestrové štúdium na berlínskej technike v Charlottenburgu (1882 – 1883)	163
3.6.	Vymyslená Sorbonne	164
4.	Ponuka z Zürichu, voluntérstvo, práca v Prahe	165
4.1.	Ponuka pracovať v Zürichu (1882)	165
4.2.	Paríž – Londýn – Holandsko – Praha (september 1883 – apríl 1884)	165
4.3.	Cielené hľadanie zamestnania v strojárňach a konštrukčných kanceláriách	167
4.3.1.	Tri fabriky, ktoré si A. Stodola vyselekoval	167
4.3.2.	„Rustonka“	168
4.4.	Druhá ponuka z Zürichu. Tentokrát nie z továrne, ale z polytechniky	171
5.	Zürich	173
5.1.	Rušný rok 1892	173
5.2.	Vytúžený Zürich	173
5.3.	Brat Emil sa žení	174
5.4.	Smrť svokra	174
5.5.	Slávnostná chvíľa	175
5.6.	Zostanú Stodolovci v Zürichu (1894)?	176
5.7.	Porotca a návštevník výstav	176
5.8.	Medzinárodný kongres matematikov (Zürich 1897)	177
5.9.	Strojnícke laboratórium	179
5.10.	Annus mirabilis (1902). Rok zázrakov	180
5.11.	A. Stodola – profesor parných turbín v Zürichu	181
5.12.	Profesori na polytechnike v Zürichu so vzťahom k Slovensku	181
5.13.	Zborník k životnému jubileu Festschrift Prof. Dr. A. Stodola zum 70. Geburtstag	182
5.14.	Posledná prednáška	184
5.15.	Odchod na dôchodok	184

6.	Pozvania za profesora	185
6.1.	Budapešť	185
6.2.	Berlín	187
6.3.	Boston	188
6.4.	Drážďany	188
6.5.	Harward	188
6.6.	Petrohrad	188
6.7.	Praha	190
6.8.	Viedeň	190
6.9.	Karlsruhe, Hannover	191
6.10.	Lampiónový sprievod. Verejná pocta	191
7.	Priateľstvo veľikánov vedy	192
7.1.	Hľadanie súvislostí	192
7.2.	Štyri významné osobnosti – štyria priatelia	192
7.2.1.	Heinrich Zangger	192
7.2.2.	Michel Angelo Besso	193
7.3.	Einsteinovci	195
7.3.1.	Einsteinov asistent z Liptova	196
7.3.2.	Manželky A. Einsteina	197
7.3.3.	Deti	197
7.3.4.	Zvláštna tradícia	199
7.4.	Učil či neučil A. Stodola A. Einsteina? Hamletovská otázka. Reálna odpoveď	199
7.5.	A. Stodola na prvej prednáške A. Einsteina v Zürichu	200
7.6.	Najčastejšie spomínaná gratulácia A. Stodolovi. Autori prekvapujúco dvaja A. Einstein a M. Besso	200
7.7.	Stodola. Albert Einstein	203
7.8.	Zachovaná vzájomná korešpondencia A. Stodolu a A. Einsteina	205
7.9.	Medzi A. Stodolom a A. Einsteinom bolo nemálo paralel	207
7.10.	A. Stodola vo vzájomnej korešpondencii A. Einsteina s M. A. Bessom	213
7.11.	M. A. Besso – A. Stodola	218
8.	Kontakty a priatelia	220
8.1.	Poznal A. Stodola mikulášskeho rodáka Samuela Fischera (1858 – 1943)?	220
8.2.	Kontakty A. Stodolu so Svetozárom Hurbanom Vajanským a Jozefom Škultétyom	221
8.3.	Bohumil Chorvát – M.R. Štefánik – Albert Škarvan	222
8.4.	Albert Schweitzer (14. 1. 1875 – 4. 9. 1965)	224
9.	Čestné doktoráty	226
9.1.	Zürich (1901)	226
9.2.	Hannover (1905)	226
9.3.	Deutsche Technische Hochschule in Brünn (1925 – rozhodnutie, 1926 – promócia)	226
9.4.	České vysoké učení technické v Prahe (1929) Vysoká škola strojního a elektrotechnického inženýrství	227
9.5.	Prečo neprijal A. Stodola čestný doktorát Vysokej školy technickej Dr. M.R. Štefánika?	227
9.6.	Jeho Magnificencii rektorovi Vysokej školy technickej v Turč. Sv. Martine	231
9.7.	A. Stodola – pýcha inžinierstva celého sveta	231
10.	Členstvo v akadémiách, významnejšie ocenenia a členstvá	233
10.1.	Francúzska akadémia vied	233

10.2.	Masarykova akademie práce	233
10.3.	Švédská akadémia vied	233
10.4.	Dopisujúci člen Pruskej akadémie vied v Berlíne (1937)	233
10.5.	Dopisujúci člen Poľskej akadémie vied	233
10.6.	Najvýznamnejšie ocenenia	234
10.6.1.	Grashof – Denkmünze	234
10.6.2.	Najvyššie ocenenie – Zlatá medaila Jamesa Watta (1940)	235
10.7.	Členstvá a ocenenia	237
10.7.1.	Rakúsky spolok inžinierov a architektov	237
10.7.2.	Württembergská technická vysoká škola v Stuttgarte	237
10.7.3.	Čestný člen Spolku československých inžinierov (SIA)	237
10.7.4.	Spolok amerických strojných inžinierov	237
10.7.5.	Čestný člen Klubu inžinierov Slovákov	237
10.7.6.	Aachen (D), Mníchov	238
10.7.7.	Čestný člen The American Society of Mechanical Engineers (17. 10. 1941)	238
11.	Spolupráca A. Stodolu s firmami v Čechách a s českými odborníkmi	239
11.1.	A. Stodola prekvapivo v Čechách (1925) Skúšanie výkonnosti protitlakovej turbíny	239
11.2.	Firmy a odborníci	241
11.3.	Strojnícke laboratórium Škoda Plzeň	243
11.4.	Žiaci A. Stodolu z Zürichu – profesori na ČVŠT v Brne, ČVUT v Prahe a SVŠT v Bratislave	244
11.5.	Citácie Stodolových prác	245
12.	Spolupráca A. Stodolu s V. Makovickým a Slovenskými papierňami, úč. spol. v Ružomberku	246
12.1.	Vzájomná korešpondencia	246
13.	75. výročie narodenia A. Stodolu	258
13.1.	80. výročie narodenia A. Stodolu	258
14.	Návštevy zo Slovenska	259
14.1.	Slovenský akademici na návšteve A. Stodolu	260
14.2.	Neúspešná snaha Kornela o posledné stretnutie s Aurelom	261
15.	Posledná práca	263
16.	Posledný rok života (nulla dies sit sine linea)	264
17.	Posledná rozlúčka	266
18.	Nekrológy	267
19.	Testament A. Stodolu Testament Olgy Krause, rod. Stodolovej Fondy Aurela Stodolu Fond Eleny Stodolovej	269
20.	Smutný osud rodinnej hrobky Stodolovcov v Zürichu	273
20.1.	Do rodnej zeme s poctou prišiel...	274
20.2.	Čo sa nemalo stať	276
21.	Vedecký a odborný prínos	277
21.1.	Stodolova vedecká škola parných a plynových turbín	277
21.2.	Züricher Schule	278
21.3.	Regulácie	280
21.4.	Die Dampfturbinen...	283
21.5.	Tepelné tabuľky a diagramy vodnej pary	286
21.6.	Gouy – Stodolov zákon, termodynamická metóda	287
21.7.	Skúšky výkonnosti a testovanie turbín	288

21.8.	Mechanika	288
21.9.	A. Stodola a protetika	289
22.	Filozofia techniky	294
22.1.	Prečo nevyšiel český a slovenský preklad	298
23.	Žiak – študent – poslucháč – konštruktér – profesor – vedec – človek	300
23.1.	Žiak – študent – poslucháč	300
23.2.	Konštruktér	300
23.3.	Profesor	301
23.3.1.	Kresliarske majstrovstvo	302
23.3.2.	Sociálny fond pre študentov	302
23.4.	Vedec	303
23.5.	Človek	303
23.5.1.	Plánovanie	304
23.5.2.	Celoživotné vzdelávanie	305
23.5.3.	Pacifizmus	306
24.	Stodolovci vo Švajčiarsku	307
24.1.	Luxus a oblečenie	308
24.2.	Stravovanie	309
24.3.	Schlawak	309
24.4.	Nemčina A. Stodolu	311
25.	A. Stodola a hudba	312
26.	Športovanie. Turistika	315
26.1.	Aurel na Choči (1878, 1879?)	315
26.2.	Kriváň	315
26.3.	Dva výstupy Aurela na legendárny Kriváň (1884, 1885)	
	Aurel spieval hymnu na Kriváni	317
27.	Národnostné peripetie Aurela	318
28.	A. Stodola bol a zostal Slovákom	320
28.1.	Návrat na Slovensko	321
29.	Zvláštnosti až nepochopiteľnosti	322
30.	Po stopách A. Stodolu. Návšteva J. Gondu a J. Čabelku v Zürichu	323
31.	Čo sa A. Stodolovi pripisuje neoprávnene	324
31.1.	Nobelova cena	324
31.2.	Vodné turbíny	324
31.3.	„Bláznivý turbínkar“	324
31.4.	Zlepšovacie návrhy	324
31.5.	Vynálezca parnej turbíny	325
31.6.	Vynálezca	325
31.7.	Konštruktér parných turbín	325
31.8.	Skonstruoval si domáci organ	325
31.9.	Zamestnanie vo Viedni	325
31.10.	Dôvody neprijatia čestného doktorátu	326
32.	Bibliografia prác A. Stodolu	327
33.	Knihy o A. Stodolovi	335
33.1.	Beletristické práce so zmienkami o A. Stodolovi	335
33.2.	Kniha I. Stodolu Náš strýko Aurel	335
33.3.	Prečo nevyšla monografia o Aurelovi Stodolovi (1959)	339
34.	100. výročie narodenia A. Stodolu	342
34.1.	Bratislava 23. 6. 1959	342

34.2.	Zürich 11. 5. 1959	342
35.	Kolokvium (1980) Stodola als Lehrer und Berater seiner Schüler	343
36.	150. výročie narodenia A. B. Stodolu	344
36.1.	Rok A. B. Stodolu na Slovensku	344
36.2.	ETH Zürich 26. 5. 2009	345
37.	Názory, postoje, myšlienky	346
37.1.	Napísali o A. Stodolovi	349
38.	Kalendárium	350
39.	Z úcty k veľikánovi	362
39.1.	Slavín v Jasnej	362
39.2.	Pamätná tabuľa na rodnom dome	362
39.3.	Pamätník A. Stodolu v Liptovskom Mikuláši	363
39.4.	Fontána Metamorfózy	363
39.5.	Náhrobník A. Stodolu	365
39.6.	Busty	365
39.7.	Medaila. Plaketa. Minca	366
39.8.	Poštové známky (1959, 2009)	367
39.9.	Obrazy	367
39.10.	Nábřežie dr. Aurela Stodolu	368
39.11.	Aula Aurela Stodolu	369
39.12.	STODOLA centrum	369
39.13.	Aurélium	369
39.14.	Dokumentárny film	369
39.14.1.	Rande s Relkom (2017). Audiovizuálny dokument o A. B. Stodolovi	369
39.15.	Energetické oddelenie A. Stodolu	370
39.15.1.	Cena Aurela Stodolu za energetiku	370
39.16.	Asteroid 3891 Stodola (1984 BL)	370
	Korešpondencia 1872 – 1943	371
	Zoznam skratiek a skrátených názvov	579
	Archívy	580
	Informátori a konzultanti	581
	Literatúra	582
	Namiesto záveru	583
	O autorovi	584